

Polska

Co warto wiedzieć o gospodarce

2015-07-13 16:06:46

Norwegia w dużej mierze swój sukces ekonomiczny zawdzięcza bogactwom naturalnym, w szczególności wydobyciu ropy naftowej i gazu ziemnego.

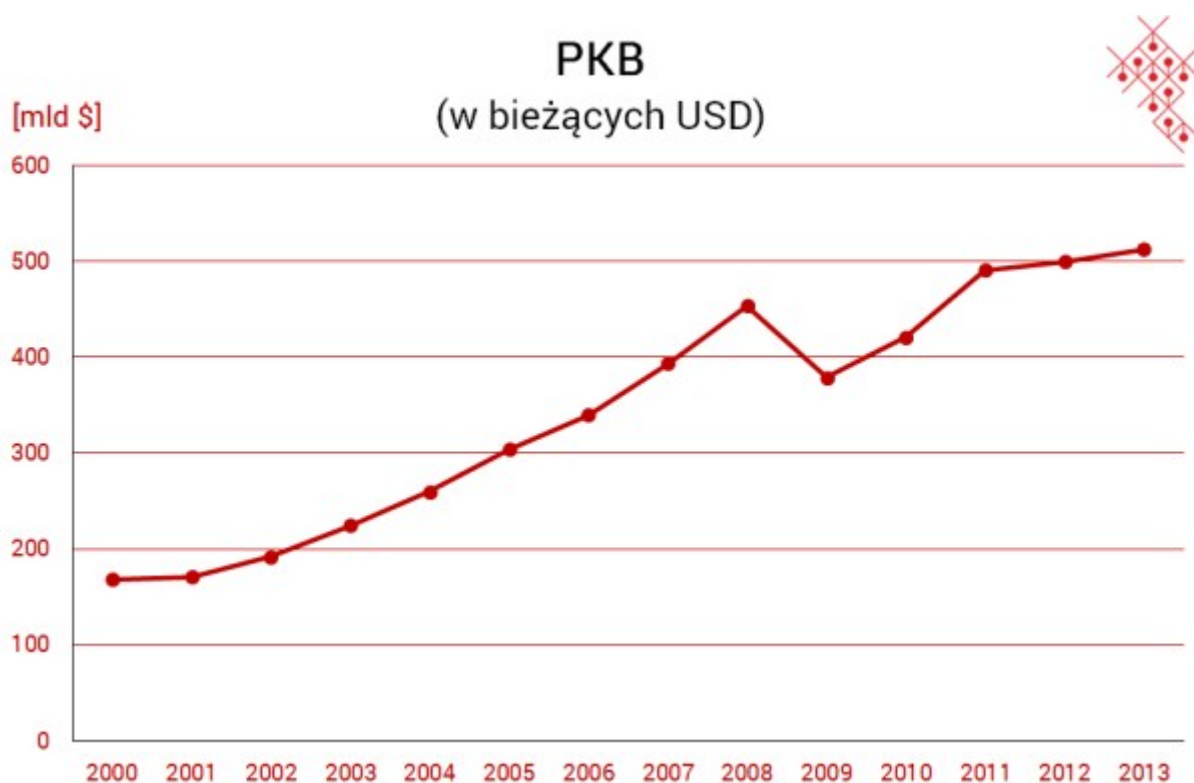

Z jednej strony wiąże się to z okazałymi dochodami budżetowymi z tytułu podatków oraz samego udziału państwa w produkcji sektora (Statoil). Z drugiej natomiast rodzi za sobą ryzyko zbyt ścisłego powiązania gospodarki z jedną tylko gałęzią przemysłu. Jak duża jest skala zależności między sektorem wydobywczym a pozostałą częścią norweskiej gospodarki (tzw. mainland), pokazuje chociażby 8-proc. udział tej branży w zagregowanej produkcji całego kraju.

Zdając sobie sprawę z tak kształtującego się katalogu ryzyk, norweskie władze swoją zrównoważoną polityką gospodarczą ograniczają prawdopodobieństwo ich zmaterializowania się. W rezultacie tego od wielu lat regularnie zwiększane są nakłady m.in. na realizację projektów infrastrukturalnych czy też innowacyjność norweskich przedsiębiorstw, co w założeniu przełożyć się ma na zwiększanie wydajności gospodarki.

Bazując na kapitale pozyskanym z wydobycia węglowodorów oraz mając świadomość rosnących zobowiązań państwa z tytułu świadczeń socjalnych, norweskie władze zadbały również o przyszłość swoich obywateli, decydując się na gromadzenie niemalże całkowitego zysku z tego tytułu w specjalnie do tego utworzonym funduszu The Government Pension Fund. Wartość środków zgromadzonych na koniec 2013 r. w funduszu wyniosła ponad 800 mld dol. czyniąc go największym funduszem inwestycyjnym na świecie.

Światowy kryzys z 2008 r. nie zachwiał gospodarką norweską, zostawiając ten kraj z jednym z najmniejszych spadków PKB w Europie. W ostatnich czterech lat przed kryzysu gospodarka rozwijała się tam w najszybszym tempie na przestrzeni ostatnich 50 lat.

Źródło: Bank Światowy

Jednak już w 2013 r. PKB wzrosło o jedynie 0,6 proc. w stosunku do roku poprzedniego. W 2013 r. PKB Norwegii osiągnął wielkość ok. 3 bln koron (515 mld dol. nominalnie, ok. 280 mld dol. w parytecie siły nabywczej).

Według danych Norweskiego Urzędu Statystycznego w październiku 2014 r. produkcja sprzedana przemysłu w Norwegii wzrosła w porównaniu do analogicznego okresu 2013 r. o 10,7 proc. (we wrześniu wzrost wyniósł 0,4 proc. rok do roku). W stosunku do września 2014 r. produkcja wzrosła o 1,4 proc.

Prowadzenie polityki monetarnej w Norwegii, na tle spowolnienia gospodarczego oraz niskich stóp procentowych wśród partnerów handlowych, stanowi wyzwanie dla norweskich władz. Wyższa główna stopa procentowa mogłaby co prawda ograniczyć wzrost zadłużenia i presję popytu w gospodarce, jednak w warunkach utrzymujących się niskich stóp procentowych poza Norwegią taka polityka mogłaby doprowadzić do gwałtownego umocnienia się norweskiej korony, skutkując zbyt niskim poziomem inflacji i aktywności gospodarczej.

Celem polityki pieniężnej jest utrzymanie rocznej inflacji CPI na poziomie nie przekraczającym 2,5 proc.

Bezrobocie utrzymuje się od 2013 r. na poziomie 3,2-3,6 proc., w lipcu 2014 r. wyniosło 3,4 proc. Według danych norweskiego urzędu pracy i opieki społecznej NAV z 2013 r. 28 proc. bezrobotnych w Norwegii stanowią imigranci, a wśród nich największą grupą byli Polacy, których bez pracy jest prawie 8 tysięcy.

Bezrobocie całkowite (% całkowitej siły roboczej)

Źródło: Bank Światowy

Przed wszystkim energetyka

Norwegia jest światowym potentatem energetycznym i drugim po Rosji największym dostawcą gazu do Europy, zapewniając ponad jedną piątą jej zapotrzebowania na ten surowiec. Kraje unijne są też najważniejszym klientem dla norweskich firm wydobywczych - trafia do nich ponad 90 proc. gazu z tego kraju. Kraj ten sprzedaje do UE od 105 do 110 mld m sześć. gazu rocznie.

Sektor wydobycia ropy naftowej i gazu jest motorem gospodarki norweskiej, jego udział w wytwarzaniu PKB wynosi 21,5 proc., odpowiada za niemal 30 proc. dochodów państwa i ponad połowę wartości eksportu. Coraz większą rolę odgrywa technologicznie wysokorozwinięta branża usług dla koncernów naftowych - norweskie firmy dostarczają technologii na całym świecie, specjalizując się zwłaszcza w działalności off-shore.

Z raportu przygotowanego na zlecenie norweskiego stowarzyszenia ropy naftowej i gazu wynika, że w największej części z norweskiego gazu kraju korzysta Wielka Brytania (57 proc. całkowitej konsumpcji), Francja (40 proc.), Niemcy (35 proc.), Czechy (34 proc.). W rękach firm z UE jest ponad 40 proc. potencjalnych źródeł norweskiego gazu i 25 proc. jego rezerw. Sektor wydobycia ropy naftowej i gazu jest motorem gospodarki norweskiej, jego udział w wytwarzaniu PKB wynosi 21,5 proc., odpowiada za niemal 30 proc. dochodów państwa i ponad połowę wartości eksportu.

Za 80 proc. całkowitej produkcji ropy i gazu na norweskim szelfie kontynentalnym odpowiada Statoil. Jest on operatorem najbardziej na północ wysuniętego terminala LNG do skraplania gazu ziemnego na świecie, dzięki któremu eksploatuje gaz z dna Morza Barentsa. Surowiec do terminala transportowany jest 143-kilometrowym gazociągiem ze złoża Snoehvit.

Niemal cała energia elektryczna zużywana w kraju pochodzi z hydroelektrowni. Istotną rolę w norweskiej gospodarce odgrywa morze i jego główny zasób - ryby. Gleby użytkowe zajmują 21 proc. powierzchni Norwegii

(ziemia uprawna 3 proc., lasy gospodarcze 18 proc.).

Wraz ze stopniowo malejącym wydobyciem surowców energetycznych, coraz większą rolę odgrywa technologicznie wysokorozwinięta branża usług dla koncernów naftowych – norweskie firmy dostarczają technologii na całym świecie, specjalizując się zwłaszcza w działalności off-shore. W przemyśle wydobywczym oraz branży usług dla tego sektora pracuje ok. 150 tys. osób. Na sektor usługowy składa się głównie handel hurtowy i detaliczny, bankowość, sektor ubezpieczeniowy, transport, komunikacja, usługi publiczne.

Do głównych gałęzi sektora wytwórczego zaliczyć należy: produkcję maszyn przemysłowych i rolniczych, budowę platform wiertniczych i statków, produkcję papieru, wyroby z metalu, chemikalia, sprzęt elektryczny i elektroniczny. Wymienione branże są silnie zorientowane na eksport, przy czym przemysł metalowy, chemiczny i papierowy opiera swoją produkcję o lokalnie występujące surowce oraz energię hydroelektryczną. Udział produkcji przemysłowej, produkcji energii elektrycznej i budownictwa w PKB kraju wynosi 14 proc., w tych sektorach pracuje 17 proc. zatrudnionych.

W Norwegii występują wapień i granity, kraj posiada również w niewielkich ilościach zasoby miedzi, niklu, tytanu, ołowiu, srebra, cynku, rud żelaza oraz węgla kamiennego.

Ekologia

Norwegia ma jedne z najlepszych warunków wietrznych w Europie. Teoretyczny potencjał wiatrów morskich na norweskich wodach terytorialnych został oszacowany na prawie 14000 TWh rocznie, z czego prawie 1300 na wodach, których głębokość waha się od 60 do 300 m.

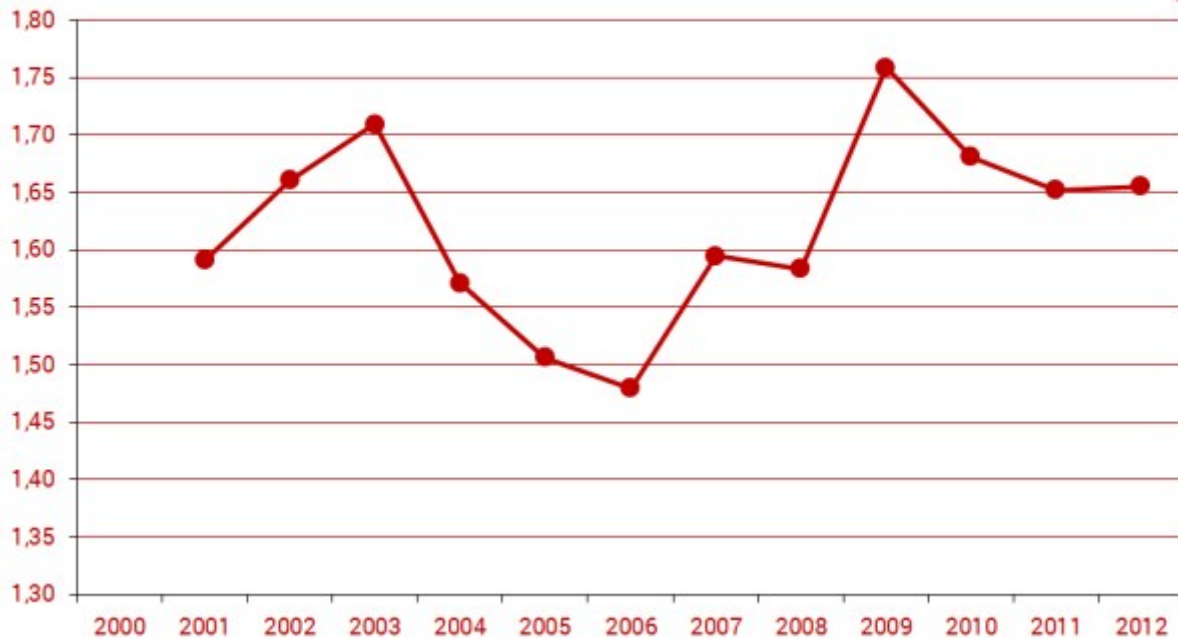
W marcu 2010 roku norweski rząd zatwierdził strategię rozwoju pozyskiwania energii z wiatrów morskich. Ministerstwo Ropy i Energii będzie dokonywało wstępnej kwalifikacji obszarów, na których budowane będą morskie elektrownie wiatrowe. Także w 2010 roku norweski dyrektoriat ds. Wody i Energii dokonał wstępnej selekcji 15 obszarów pod kątem ich wykorzystania dla rozwój infrastruktury do pozyskiwania energii wiatrowej.

W grudniu 2012 roku Norwegia formalnie zobowiązała się wobec Komisji Europejskiej, że do 2020 roku 67,5 proc. energii produkowanej będzie pochodziło ze źródeł odnawialnych. Dlatego też obok energii wodnej w Norwegii coraz większe znaczenie będzie miała energia wiatrowa, której pozyskiwanie stanie się konieczne w obliczu tak wysoko postawionego progu.

Od 1 stycznia 2012 roku Norwegia i Szwecja ustanowiły wspólny rynek dla tzw. zielonych certyfikatów, które będą jednym z elementów finansowania projektów związanych z elektrowniami wiatrowymi na morzu. Oczekuje się, że rozwój rynku spowoduje wzrost konkurencji i stabilizację cen energii. Jednakże nie jest jeszcze ustalone, jak i kiedy Norwegia opracuje system wsparcia finansowego dla projektów pozyskiwania energii wiatrowej.

W Norwegii, postrzeganej kiedyś jako modelowa gospodarka europejska, pojawiły się problemy, gdy boom energetyczny zaczął słabnąć całe lata wcześniej niż oczekiwano. Kraj okazał się na to nieprzygotowany; na dłuższą metę zagrożony stał się hojny model państwa opiekuńczego. Dominujący w gospodarce Norwegii sektor naftowy spowalnia po dekadzie boomu i w związku z tym rząd zamierza zwiększyć konkurencyjność innych sektorów. Rząd planuje częściową prywatyzację niektórych firm państwowych, jednak sprzedaż udziałów państwa nie będzie duża.

Wydatki na prace badawczo-rozwojowe (% PKB)

Źródło: Bank Światowy

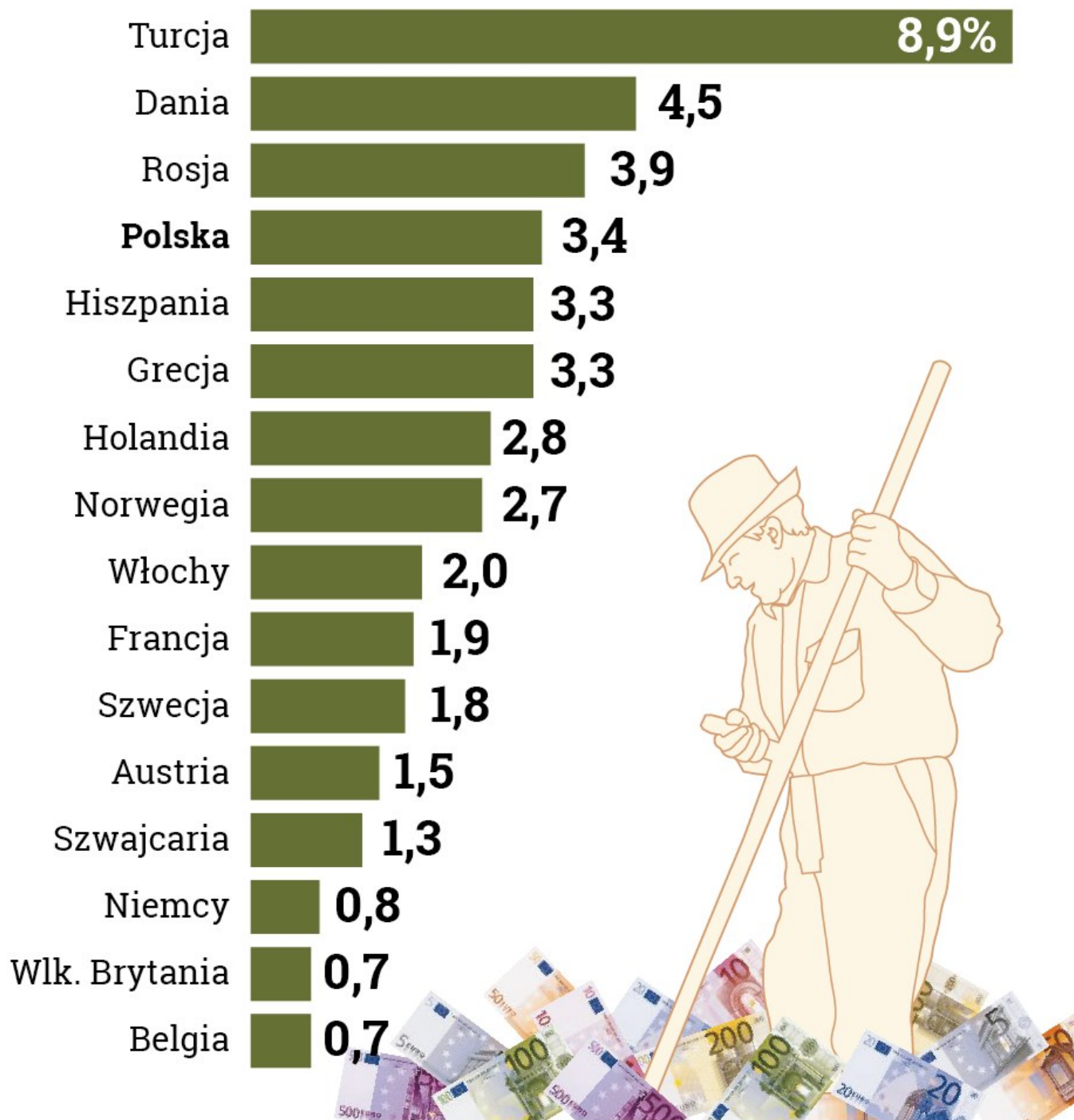
Rybołówstwo

Norwegia ma znakomicie rozwinięty sektor rybołówstwa morskiego, przemysł stoczniowy, przemysł drzewny i papierniczy. Dobrze rozwinięte jest leśnictwo. Szacowane na 150 tys. ton, trzecie na świecie po Australii i Indiach, norweskie zasoby radioaktywnego toru mogą w przyszłości odgrywać dużą rolę jako potencjalny surowiec energetyczny.

Udział rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa w PKB wynosi 1,3 proc., działy te zapewniają pracę dla 2,4 proc. zatrudnionych. Szczególnie istotne są rybołówstwo i akwakultura (hodowla łososia i pstrąga) – wartość ryb i owoców morza wyeksportowanych w 2013 r. wyniosła 60 mld norweskich koron.

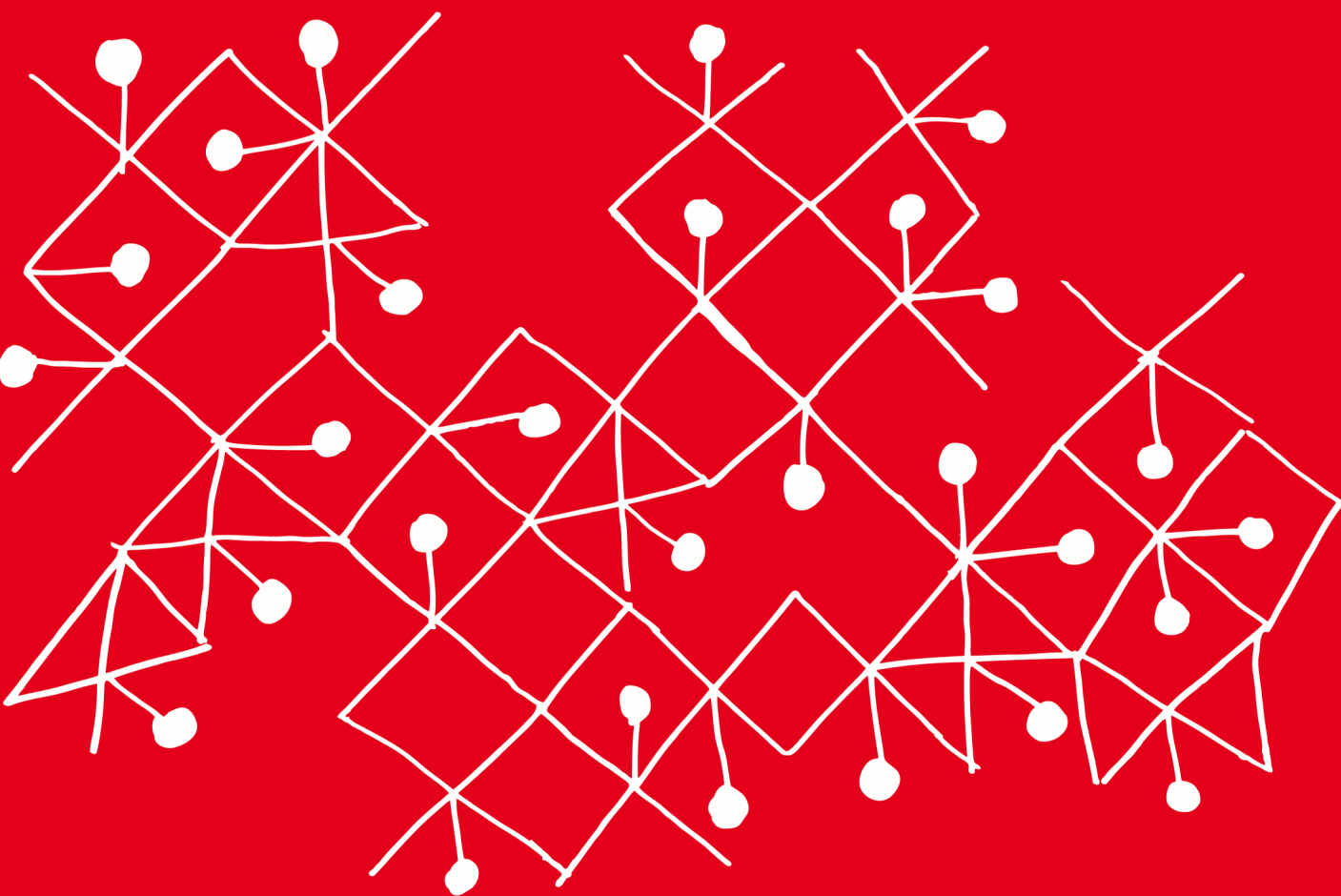
Rolnictwo w Europie

PROCENTOWY UDZIAŁ ROLNICTWA W TWORZENIU PKB W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH.

ŹRÓDŁO: International Monetary Fund, 2011 r.

pap INFOGRAFIKA

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego